

Editorial

La sfârșitul anului 2011, Guvernul a adoptat Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității romilor pentru perioada 2012-2020. Finalizarea ei reprezenta o obligație a României față UE. Anterior, la 5 aprilie 2011, Comisia Europeană transmisese Parlamentului European, Consiliului European, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor propunerea de Cadru UE al Strategiilor naționale de integrare a romilor până în anul 2020.

Ca și titlul, Cadru UE subliniază că implicarea UE nu înlocuiește responsabilitatea primă a statelor membre pentru realizarea unei schimbări în viața romilor cetățeni ai acestor state. Comisia Europeană a cerut măsuri clare și specifice destinate nevoilor populației roma, în măsură să compenseze actualele dezavantaje. A și identificat patru domenii evaluate de ea crucial: accesul la educație, angajarea în muncă, condițiile de sănătate și locuirea.

În ce privește educația, cerințele considerate minimale de Comisie sunt finalizarea de către copiii romi cel puțin a școlii primare și introducerea unor programe tip „a doua șansă”. Privitor la angajare, au fost identificate ca prioritare formarea vocațională și micro-creditele. În minte cu statisticile care arată că speranța de viață a romilor este cu circa 10 ani mai mică decât media europeană, iar mortalitatea infantilă de la 2 la 6 ori mai mare, Cadru UE cere urgență în asigurarea serviciilor de sănătate, cu accent pe accesul femeilor și copiilor la servicii de calitate. Ar fi de înțeles de ce capitolul destinat locuirii romilor conține mai ales deziderate. Cadru UE a preluat cele 10 principii comune de bază ale incluziunii populației roma asumate la prima întâlnire a Platformei Roma, din 24 aprilie 2009.

Comisia Europeană a promis participarea UE cu un fond de 26,5 miliarde de euro pentru perioada 2012-2010, destinat atât romilor din UE, apreciați la 6.172.800, cât și celor din afara Uniunii, în număr de 5.084.100. Insistența Comisiei de a adapta strategiile la mărimea populației roma existente sugerează o proporționalitate în finanțarea statelor membre. Cât ar reveni romilor din România?

Cifrele luate ca referință pentru numărul romilor din România sunt cele cu care lucrează Consiliul Europei, i.e., valoarea din recensământ, de 535.140, o valoare minimă de 1.200.000, una maximă de 2.500.000, și media, 1.850.000, care ar corespunde unui procent de 8,32% din populație. „Oficial”, pentru UE, romii din România reprezintă circa 30% din toți romii din Uniunea Europeană și 16,5% din romii europeni. Guvernul României poate spera să obțină de la UE un ajutor pentru Strategia sa națională care se îndreaptă undeva, spre 100 de milioane de euro anual – în funcție de cum se repartizează sumele pentru romii din afara și dinăuntrul UE.

Este o sumă foarte mare pentru posibilitatea de absorbție, cu siguranță, mică față de nevoile unei schimbări profunde a vieții comunităților de romi. Care a fost răspunsul Guvernului la această mobilizare europeană?

Strategia Guvernului României publicată în Monitorul Oficial la 4 ianuarie 2012 are un fel de preambul, o compilație de date privind situația romilor preluate din recensământ, de la Comisia Prezidențială pentru Analiza Riscurilor Sociale și Demografice, anchete ministeriale și Barometrul Incluziunii Romilor. Strategia propriu-zisă preia până la detaliu cadrul definit de documentul european invocat mai sus. Apoi, definește deziderate și

promisiunea de a identifica, sprijini, organiza, elabora proiecte menite să atingă obiectivele Strategiei de incluziune.

Apar în ultima parte și câteva componente care ar reprezenta o adevărată strategie guvernamentală. Spre exemplu, stabilirea de indicatori. Sunt identificați câțiva, dar aceștia arată deconcertanți: creșterea numărului de programe de formare a cadrelor didactice în domeniul educației inclusive cu 30%; creșterea numărului copiilor romi care urmează programe ajutoare pentru terminarea școlii primare cu 30%. Cum rămâne cu imperativul legii românești în vigoare, ca și apelul UE, de a se obține frecventarea claselor primare de toți copiii romi?

Pentru perioada 2012-2015, se prevede un program pilot pentru construirea a 300 de locuințe. Un alt capitol promite construirea a 5.000 de locuințe. Ce relevanță au aceste cifre când 2,7% din populația roma locuiește în spații improvizate? Ce succes are creșterea cu 60.000 a numărului de romi angajați, raportată la numărul celor fără ocupație? Are rost să lansezi strategii naționale și europene pentru astfel de obiective?

Strategia anunță alocarea pentru primii trei ani a aproape 235 de milioane de lei, din surse de la bugetul public, din fondurile administrației locale, din surse externe rambursabile și nerambursabile. Circa 55 de milioane de euro. Am arătat că numai finanțarea UE ar urma să ajungă pentru aceeași perioadă la valori de câteva ori mai mari. Nu se pot gândi cum trebuie politici publice fără ajustarea activităților la finanțarea europeană. Nici nu se poate construi o strategie lipind program la program, o dată cu atragerea resurselor.

Cele câteva cifre explică impresia generală lăsată de Strategie: proiect făcut în grabă, fără viziune de ansamblu, cu activități gândite meschin, un fel de a ne face că ne ocupăm de o temă. Or, „tema” are proporții considerabile: cum poate fi schimbată viața unei comunități rome estimată la circa 1.850.000 de oameni, în puternică creștere numerică, departe, foarte departe de exigențele de viață ale secolului XXI? Autorii Strategiei nu par să se fi gândit la un astfel de obiectiv.

NRDO